

Olvasóinkhoz, munkatársainkhoz

Folyóiratunk e kettős füzetének nagy része az előző munkaközösség gondozásában készült, s ezt nem a felelősség áthárítása okából mondjuk, hisz tudvalevően az ilyen jellegű, a humán tudományok egészét átfogó egyesületi közlönyök inkább „szerkesztődnek”, jóformán az éppen beérkezett anyagból. Új összetételű, részben megfiatalított új munkaközösségünk sem ígér gyökeres fordulatot, legfeljebb itt-ott változtatni szeretne a szerkesztői gyakorlaton, illetve tudatosítani óhajtja az eddig bevált eljárásokat. Efféle gondjainkkal fordulunk olvasóinkhoz és lapunknak rangot biztosító munkatársainkhoz. Mindkettejüktől nagyobb figyelmet s az eddiginél hatékonyabb anyagi, erkölcsi és szellemi támogatást várunk. Ezért röviden szólni szeretnénk terveinkről, némi javulást ígérő újabb elgondolásainkról, s többek kívánságának engedve és saját munkánkat megkönnyítendő ismertetjük a nekünk szánt írásokkal szembeni elvárásainkat.

I. Fontosabb kéréseink és javaslataink

Egyik legsürgetőbb feladatunk a botladozva indult s mindmáig nehézkesen menő lapterjesztés helyzetén javítani. Ennek legcélravezetőbb útja-módja az lenne, ha minden megyében, ahol egyesületi tagok és érdeklődők körében igény támad lapunk iránt (amit céltudatos munkával ébresztgetni is kellene!), akadna legalább egy-egy áldozatkész tagtársunk, aki évenként kétszer lebonyolítaná ezt az „ügyletet”. E túlságosan nagy fáradságot nem igénylő feladatra felkérhetnék a szóban forgó megyei központban dolgozó valamelyik barátunkat, ám jobban örülnék annak, ha olvasóink vagy munkatársaink közül némelyek önként vállalnák ezt a szolgálatot. Persze a pillanat nem a legkedvezőbb. Igen jól tudjuk, hogy manapság majd mindenkinek meg kell néznie, mire adja ki a pénzét, ám oda talán még nem sülyedtünk, hogy a humán kultúra széles területét átfogó, valóban tudományos igényű közlönyből legalább néhány száz példány ne találhasson olvasóra. Ez ügyben leveleiket várjuk.

Nem kisebb gond a legkiválóbb tapasztalt kutatók, tudományművelők felsorakoztatása a folyóirat mögé s ezzel egy időben az új nemzedék legjobb erőinek teret biztosítani hasábjainkon. Ősztönző lehet a közlöny továbblépésre kötelező rangos múltja, nemkülönben újraindulásakor célba vett s jórészt megközelített tudományos színvonala. Nehézségeink jórészt azonosak a többi hazai időszaki kiadványéival. Sajnálatos módon honoráriumok dolgában, örökös anyagi gondokkal küszködve, egyelőre ezután sem leszünk bőkezűek. Mégis a jövőben, bár egyesületi elnökségünk javaslatunkat kételkedéssel fogadta, a folyóirat terjedelmesebb és igényesebb közleményeit *különnyomat* formájában is szeretnők megjelentetni, s tennők ezt abban a meggyőződésben, hogy munkatársaink az amúgy is csekély pénzbeli honorárium helyett szívesebben vennének kézbe írásukból 20–30 példány különnyomatot. Ebben a dologban is véleményüket kérjük.

Mint minden szerkesztőségben, úgy nálunk is legfőbb gond – s ezúttal kifejezetten munkatársainkhoz szólunk – a beküldött kéziratok minősége, terjedelme, stiláris, helyesírási és technikai megszerkesztettsége. A közleményekkel szemben támasztott tudományos igény mellett alapvető követelmény a célratoró, szabatos, gondosan kiérlelt stílus, egyszóval olyan szöveg kialakítása, amelynek van vivőereje. Elemi követelmény továbbá, hogy nyelvhelyesség és helyesírás tekintetében is gáncstalan, ahogy mondani szokás: nyomdakész szövegeket küldjenek be. Nincs emberünk a kiérleletlen, félbe-szerbe hagyott kéziratok „pelenkázására”! A külső formát illetően kérjük ragaszkodni a szabványos kéziratoldal kerethez (31 sor, soronként 65 jel, másfeles sorköz), ezt a követelményt kisebb-nagyobb eltéréssel a szövegszerkesztőn készült szöveg esetében is tiszteletben lehet tartani. Ami a tanulmánynak minősülő közleményeket illeti, maximálisan 30 kéziratoldal terjedelemig mehetünk el, ennél terjedelmesebb írást csak igen kivételes esetben közölhetünk. Egyéb rovatainkba (*Műhely, Megemlékezés, Szemle*) a témának

megfelelően 1–15 kéziratoldal terjedelmű írásokat várunk, a szemlecikkek azonban lehetőleg ne lépjék túl az 5 oldalt (s az e rovatba szánt írásokat szerzőik lássák el a mondandó lényegére utaló címmel). Végül arra kérjük szerzőinket, hogy minden tanulmányszámba menő dolgozathoz, az idegen nyelvű tájékoztatás megkönnyítésére, csatoljanak egy rövid, 10–15 sor terjedelmű összegezést (rezümét), magyar nyelven kötelező módon, ám még nagyobb segítségünkre lenne, ha ennek angol nyelvű változatát is kézhez kaphatnók.

Közöljük továbbá munkatársainkkal, hogy a kéziratok beadásának határideje (lapzártá): március 31-e és szeptember 30-a, előbbi az első kötetbe (1–2. sz.), utóbbi a második kötetbe (3–4. sz.) szánt írásokra nézve.

II. A jegyzetelés, forrásjelölés, címleírás

módját illetően nem kívánunk változtatni eddigi bevett gyakorlatunkon, vagyis valamennyi könyvészeti adatot *lapalji jegyzetek* alakjában kell a tanulmányszövegbe beépíteni, célszerűbb azonban a jegyzeteket külön listán csatolni a kézirathoz. A számozás az első jegyzettől az utolsóig folyamatosan halad, a jegyzetszám a sor fölé indexbe kerül. Vigyázzunk a központosításra, az írásjelek halmozását kerüljük.

Önálló kötetek leírása

Györfly György: *István király és műve*. Bp. 1977. 152, 166–168, 180.

Dávidházi Péter: *Hunyt mesterünk. Arany János kritikusi öröksége*. Második javított kiadás. Bp. 1994. 21, 193–197.

Tehát: szerző, utána kettőspont, cím (ha van alcím, az is) kurziválva (kézirathoz aláhúzva), pont, a megjelenés helye és éve, pont, oldalszám, pont. Ha több oldalszámot sorolunk fel, a számok után vesszőt teszünk, és csak az utolsó szám után kerül pont. Folyamatos oldalszámok esetén (166–168) a két számot *nagykötőjellel* kötjük össze. A városnév után csak akkor teszünk pontot, ha rövidített formában használjuk, például: Bp. Egyébként pl.: Debrecen 1980. Ha a rövidített városnév utolsó tagja teljes szó, a név után nem teszünk pontot (Kvár).

Ha két vagy több szerző van, a neveket *nagykötőjellel* fűzzük össze:

Imreh István–Pataki József: *Kászonszéki krónika* stb.

Többkötetes mű címe után pontot teszünk, utána római számmal adjuk a kötetszámot, ha pedig a kötet valamely sorozatban jelent meg, a leírás végén zárójelben megnevezzük a sorozatot és a kötet sorozatbeli számát:

Dósa Elek: *Erdélyhoni jogtudomány*. I. stb.

Venczel József: *A volt határőrezredek vagyonának sorsa*. Kvár 1944 (Erdélyi Tudományos Füzetek 184). 12–15.

Ha az idézett munka tanulmánykötetben jelent meg, a cím után *pontot*, majd *egyenlőségjelet* teszünk (tehát nem *in* vagy *lásd* stb.), ezután a szóban forgó kötet szerzője és kurzivált címe következik. Ha a szerző azonos, csak nevének kezdőbetűit írjuk ki. Többszerzős kötet esetében természetesen csak a (kurzivált) címet tüntetjük fel:

Barta János: *Jókai és a művészi igazság*. = B. J.: *Költők és írók* Irodalmi tanulmányok. Bp. 1966. 61–90.

Pirnát Antal: *A kelet-közép-európai antitrinitarizmus fejlődésének vázlatja az 1570-es évek elejéig*. = *Irodalom és ideológia a 16–17. században*. Szerk. Varjas Béla. Bp. 1987. 9–59.

Ha a kötet valaki(k)nek a szerkesztésében jelent meg, a szerkesztő(k) neve elé a Szerk. rövidítés kerül. (Lásd az előző példában.)

Szövegkiadások leírása

Balassi Bálint *Összes művei*. Kiad. Eckhardt Sándor. Bp. 1951. 157.

Érzelmes históriák. Vál., jegyz., utószó Lökös István. Bp. 1982. 34.

Itt a szerző neve után nem teszünk kettőspontot.

Nem magyar szerzők esetében a nevet a következő sorrendben írjuk: családnév, vessző, keresztnév (akkor is, ha csak a név kezdőbetűi szerepelnek), kettőspont.

Göllner, Carl: *Betrachtungen zum fortschrittliche Denke*. stb.

Periodikákban megjelent írások esetén

Az elv ugyanaz, de a kiadás helye és éve helyére a periodika címe és *évfolyama* kerül.

Ligeti Lajos: *A magyar rovásírás egy ismeretlen betűje*. Magyar Nyelv XXI(1924). 50–53.

Tehát: szerző, utána kettőspont, cím kiemelve, utána pont, a periodika címe (ez után nem teszünk írásjelet), évfolyama – a sorszámot mindig római számmal adjuk, utána betűköz nélkül zárójelben arab számmal az évszám, a zárójel után pont –, ha szükséges, a folyóirat száma (például 2. szám), végül az oldalszám(ok). Az évfolyamszámot kérjük feltétlenül feltüntetni!

Ha egy jegyzetszám alá több címleírás kerül, az egyes leírásokat *pontosvesszővel* választjuk el egymástól. Például:

Entz Géza: *A szamosfalvi Mikola-udvarház*. EM LI(1946). 56–58; Banner János–Jakabffy

Imre: *A Közép-Duna-medence régészeti bibliográfiája a legrégebb időktől a XI. századig*. Bp. 1954. 499–500.

Visszautalások

1. Ha egy szerző művére a következő jegyzetben vagy további jegyzetekben ismét hivatkozunk, a mű címét az *i.m.* rövidítéssel helyettesítjük:

Szabó T. Attila: *i.m.* 60.

2. Ha ugyanannak a szerzőnek egymás után több művét is felsoroljuk, a szerző nevének megemlézése helyett az *Uő* rövidítést használjuk (utána nem teszünk pontot):

László Gyula: *A honfoglaló magyar nép élete*. Bp. 1944. 66; *Uő: A népvándorlás lovasnépeinek ősvallása*. Kvár 1946. 9, 15–20.

3. Ha közvetlenül megelőzőleg említett lelőhelyre (folyóíratra vagy kötetre) utalunk, az *uo.* rövidítést használjuk. Például:

Uo. 13–14.

Gyakrabban használt rövidítések

MTA = Magyar Tudományos Akadémia; MOL = Magyar Országos Levéltár; OSZK = Országos Széchényi Könyvtár; EM = Erdélyi Múzeum; Bp. = Budapest; Kvár = Kolozsvár; Buk. = Bukarest; Buc. = București; köv. = következő; kk. = következők (lapszám után); sz. = szám (folyóíratoknál); *uo.* = ugyanott; *uő* = ugyanő; *vő.* = vesd össze.

Az *l.* vagy *L.* = *lásd* rövidítés helyett ajánlatos a szót teljesen kiírni, mivel az *l* betű összevethető az *l*-es számjeggyel.

Ha a lelőhely több jegyzetben is megismétlődik, a következőképpen járunk el:

Országos Széchényi Könyvtár (a továbbiakban OSZK) – vagy:

Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények (a továbbiakban NyIrK) és a következő jegyzetekben már csak a rövidítést használjuk.

Végül szerzőink figyelmébe ajánljuk az idézetek *pontos* másolását, illetve ellenőrzését mind tartalmi, mind formai szempontból.

A szerkesztőség